

Alegység hadtápok kiképzéséről

Pálinkó Károly őrnagy és Berár Dénes főhadnagy

Az elmúlt kiképzési időszak hadtápkiképzésének értékelése, a végrehajtott ellenőrzések és a csapatok által lefolytatott gyakorlatok tapasztalata, hogy a hadtápkiképzés számos területén előrelépést, javuló eredményeket értünk el. A magasabbegység – egység – szinten a követelményeknek megfelelő, szervezett, tartalmas kiképzés folyik, ami kifejezésre jut a hadtápegységek, -alegységek azon képességében, hogy „bonyolult” viszonyok között is állandóan készek és képesek a háborús feladataik végrehajtására, valamint a terjedelmében és jelentőségében is meghatározó béke ellátási feladataik teljesítésére.

Az elért eredmények mellett – elsősorban a szervezési változások következményei, a parancsnoki állomány egy részének hiányos felkészültsége, esetenként az elégtelen követelménytámasztás hatására – a zászlóalj (osztály) hadtáptagozatban több, a kiképzés gyakorlati végrehajtásával kapcsolatos hiányosság mutatkozik. Ezek feltárását, a megszüntetésük módjának és lehetőségeinek kutatását aláhúzottan indokolja az alegység hadtápok ellátás rendszerében elfoglalt kiemelkedően fontos helye, a hadtápbiztosítás megvalósulása érdekében végzett munkájuk fontossága.

A csapatok szervezetében és a harceszközökben végbemenő minőségi változások jelentősen megnövelték azok lehetőségeit, tűz- és csapásmérő erejét, mozgás- és manőverező képességét, megváltoztatták az anyagi szükségletek mennyiségét és összetételét, új követelményeket állítottak az anyagi-egészségügyi ellátás megvalósítása elé. A megváltozott körülmények szükségszerűen megkövetelték az alegységszintű hadtápok béke- és hadiállományának, technikai teljesítőképességének módosítását. Mindezek együttes hatása felvetette a zászlóalj (osztály) hadtápok kiképzésével, a harc hadtápbiztosítására való felkészítésével kapcsolatos új módszerek keresését, a tényleges ellátás és a kiképzés egymásra építésének igényét, rajta keresztül a tábori körülmények között, illetve az állandó htp. bázisokon végzett ellátáshoz és kiszolgáláshoz egyaránt nélkülözhetetlen szakmai felkészültség színvonalának tökéletesítését.

Ezek előrebocsátása után célszerűnek látszik feltárni azokat a körülményeket amelyek befolyást gyakorolnak a hadtápkiképzésre. Ilyenek:

1. Az alegységek harci alkalmazásában, teljesítőképességében bekövetkezett változások;

2. Az új harci- és hadtáptechnikai eszközök rendszeresítése az alegység tagozatban. Ezek kezelésének, karbantartásának és kiszolgálásának magasabb szintű követelményei.

3. A „VELENCE-III” feladat kapcsán zászlóalj (osztályok) egy részénél a hadtápegységek béke állományának további csökkentése.

4. A béke és háborús feladatok ellátására való felkészültség, ebből adódóan a felkészítés igényének növekedése.

5. A csapatok jelentős részét érintő a népgazdasági munkában való részvétel, ezáltal a kiképzésre fordítható idő mennyiségének csökkentése, vagy kiképzési időszakon belüli megosztásának módosítása.

A kialakult körülmények szükségessé teszik a változatlan kiképzési követelmények teljesítése érdekében a kiképzés módszereinek hatékonyabbá tételét. Meggyőződésünk, hogy ennek feltételei az alegység hadtápokban (ellátó szakaszokban) megtalálhatók.

Feltöltöttség, békeállomány tekintetében a következő szervezetű ellátó szakaszokról beszélhetünk:

1. Feltöltött állományú ellátó szakaszok (ezek béke és hadi állománya azonos, vagy megközelíti egymást).

2. Csökkentett állományú ellátó szakaszok (állományuk néhánytól 10–15 főig terjed, parancsnoka tiszthelyettes).

3. Keretesített ellátó szakaszok (parancsnoka tts. és 1–2 fő sorállományú katona).

A zászlóalj (osztály) segélyhelyet illetően két típusról beszélhetünk. Ezek:

1. Feltöltött állományú segélyhely;

2. Csökkentett állományú segélyhely.

A zászlóalj (osztály) hadtápok technikai eszköz feltöltöttség tekintetében két típusra oszthatók. A béke állományú ellátó szakaszok kis alegység kötelékben mint béke szervezet léteznek, ezek technikai eszköz feltöltöttsége közel 100%-os. Összetételt tekintve rendelkeznek:

– gl. z. ellátó szakaszok: 3–5 db tdk.-val, 1 db vízszállító utánfutóval, 2–3 db 69 M. mozgókonyhával;

– hk. z. ellátószakaszok: 8–10 db tdk.-val, 2–3 üzemanyag töltőtk.-val illetve szállító utánfutóval, 1–2 db 69 M. mozgókonyhával.

A keretesített ellátó szakaszok békében rendszeresített állománya minimális, mindössze 1 db általános rendeltetésű tdk. A fegyvernemi és szakcsapatok ellátó alegységeinek technikai eszköz állománya általában a felsoroltak között helyezkedik el.

A vázolt szervezetek jelenleg a csapatok állományában megtalálható hadtápegységek. Az alegységek béke állománya (feltöltöttsége) alakulatonként változó.

Miután adva vannak a szervezetek, melyek felkészítését végre kell hajtani, röviden tekintsük át mik is a velük szemben támasztott kiképzési követelmények. Erre a választ a hadtáp összkövetelményi program a következőképpen adja meg:

„Az ellátószakasz kötelékkiképzési foglalkozásain érvék el, hogy az ellátószakasz személyi állománya végre tudja hajtani a harcoló alegység mindennemű harctevékenységeinek anyagi biztosítását, egyszerű és bonyolult körülmények között...”¹

¹ Hadtáp Összkövetelményi program I. kötet 56. old. D/3. pont.

„A gépesített lövész (hk.) zászlóalj segélyhely kötelékkiképzési foglalkozásain el kell érni, hogy a ZSH személyi állománya együttesen begyakorolja a harcészültségi fokozatokban végrehajtható feladatait, a zászlóalj menetében, támadó és védőharca során keletkezett sebesültek, sérültek harcmezőn történő felkutatását, harcjárműből való kiemelését, segélyben való részesítését, kihordását, az előljáró szerveknek történő átadását, különböző terep- és időjárási viszonyok között, bármilyen nap- és évszakban...”²

A követelmények részletesebb belső tartalmát figyelembe véve, megállapítható, hogy a felkészítés komplex feladatok ellátására való képesség megszerzésére irányul, ami meghatározott erő és eszközmennyiséget igényel.

A hadtápegységek állománya, teljesítőképessége és a kiképzés követelményei ismerete alapján meg kell találni azokat a lehetőségeket és hatékony módszereket, melyek biztosítják a követelmények teljesítését. Ez a munka nem lehet öncélú. Az MNHF elvtárs 0081. sz. intézkedése szerint: a háborús feladatokra történő kiképzés során kutatni kell azokat a módszereket és formákat, amelyek elősegítik azok hatékonyabb, a biztosítandó csoportokéval azonos szintű felkészítést, csökkentett feltöltési arányok mellett.

A változó körülményekhez igazodva a problémák megoldásának kezdeti lépéseit a hadsereg hadtáptörzs által szervezett és levezetett módszertani foglalkozások jelentették. Nagykanizsán egy kötelékben levő ellátószakasz szakharcászati alaki foglalkozás levezetésével kívántunk módszert adni a zászlóalj (osztály) hadtápállomány felkészítéséhez.

Tata helyőrségben végrehajtott kiképzési módszertani bemutató foglalkozáson a kiképzés előkészítésére a foglalkozásvezetők módszertani készségének javítását szolgáló oktató módszertani foglalkozás végrehajtásának rendjére, a foglalkozásvezetők következő napi foglalkozásainak levezetésével kapcsolatos eligazítás tartalmára, az első időszakos állomány technikai eszköz ismereti foglalkozásai levezetésére, az egyedi beosztású katonák béke ellátási feladatai megismertetésének rendjére adtunk követendő módszert.

Ezek hatására a hadtáp személyi állomány kiképzése, felkészítése helyenként célirányosabbá, gyakorlatiasabbá vált, egyre jobban előtérbe került a hadtápegységek harcszerű körülmények közötti gyakoroltatása, az ellátási, szállítási feladatok bonyolult viszonyok közötti végrehajtása, a foglalkozások jelentős részének éjszaka történő levezetése.

Ugyanakkor azt is meg kell állapítani, hogy a seregestest hadtáptörzs erőfeszítéseit számottevő helyi kezdeményezés a csapatok egy részénél nem követte, nem mindenütt keresték a kiképzés hatékonyabbá tételének szervezetben levő belső lehetőségeit. A tapasztalataink azt igazolják, hogy:

– az alegység hadtápok kiképzése, felkészítése elmarad a biztosítandó alegységek kiképzettségétől, és a tényleges lehetőségektől;

– a zászlóaljak (osztályok) egy részénél nincs „gazdája” ezeknek az alegységeknek. A kiképzésükért való felelősség elsikkad a helyenként rosszul értelmezett parancsnoki és szakmai alárendeltség helytelen felfogásából adódóan. A kérdés a körül forog, hogy a kiképzésért elsősorban a ZPK, vagy az alegység PK HTPH-e a felelős?

– nem egy esetben kiképzésüket formálisnak tekintik, a foglalkozások levezetését hozzá nem értő emberekre bízzák;

² Hadtáp Összkövetelményi program I. kötet 55. old. D/1. pont.

- nem használják ki kellően az összevonások lehetőségeit, feladataik komplex begyakorlása érdekében;
- az ellátószakasz (-raj) -parancsnokok időszakos és havi felkészítését helyenként hiányosan, formálisan végzik, béke időben nem vonják be őket tényleges feladataik végzésébe. Sok helyen az ellátó szakaszparancsnokok az alegység „küldönce” nem pedig az anyagi felelőse.

Az elmúlt időszak tapasztalatai azt is tükrözik, hogy a zászlóalj tagozatban több esetben következtelenség tapasztalható a kiképzési feladatok végrehajtásában, a lehetőségek kihasználásában. Ez részben tervezési problémákra vezethető vissza. Több esetben tapasztalható, hogy a foglalkozások időpontjai nincsenek kellően koordinálva a hasonló feltöltöttségű alegységek, és az ezred ellátószakasz között, illetve az állomány egyéb irányú igénybevételével. Ez a foglalkozások időpontjának gyakori módosításához, nem egy esetben a foglalkozások elmaradásához vezetett. A kiképzési fegyelem csorbát szenved azáltal, hogy a tervezett feladat végrehajtása iránt nem kielégítő a követelménytámasztás. Másrészt visszavezethető olyan helytelen szemléletre, mely abban jut kifejezésre, hogy 1–2 katonával nem érdemes foglalkozni, az csak felesleges idő és energia pazarlás.

Több esetben a szakharcászati foglalkozásokon az Összkövetelményi Programban meghatározott és a foglalkozás tervében rögzített oktatási kérdések csak részben kerülnek végrehajtásra, nem törekednek az állomány intenzív gyakoroltatására, a foglalkozásra biztosított idő hatékony kihasználására. A foglalkozás folyamán nem építik be az új kiképzési normafeladatok gyakorlását és mérését, a foglalkozások értékelését szubjektív megítélés szerint végzik, könnyítéseket engednek meg a feladatok végrehajtásának rendjében és tartalmában.

Az is tapasztalt jelenség, hogy harcászati gyakorlatokon az ellátószakaszok tevékenysége csak az ételek tábori körülmények közötti elkészítésére és kiosztására korlátozódik, alaprendeltetésükből fakadó feladataikat – mint a lőszer átvétele, a gépjárművek hajtóanyaggal történő feltöltése, az őrzés-védelem és tömegpusztító fegyverek elleni védelem – nem gyakorolják.

Egyre inkább általánossá válik az ezredhadtáp valamelyik lépcsőjében történő bevonásuk és azzal együtt történő mozgatásuk. Így tevékenységüket zömében az ezredhadtápban való „utazgatás” teszi ki. Ennek alapvető okai a következők:

- a harcászati gyakorlatot tervező törzs a zászlóaljhadtáp részére a gyakorlat témájának megfelelő hadtápkérdéseket igen kis mértékben, vagy egyáltalán nem is állít be;
- a gyakorlatot vezető segítők felkészítése nem konkrét; a gyakorlaton csak mint nézők vesznek részt, a szükséges mértékben sem képesek beavatkozni, segítséget nyújtani;
- a zászlóaljparancsnok nem követeli meg az ellátószakaszok, zászlóalj segélyhelyek állományától, hogy feladataikat harcszerűen, normaidőre hajtsák végre, több esetben megfedkeznek azok vezetéséről, beletörődnek abba, hogy haptápalegységeiket a harcnap során nem is látják;
- az egység PK HTPH-ek egyrésze nem kíséri figyelemmel az alegység hadtápok kiképzését, nem nyújtanak gyakorlati segítséget annak végrehajtásához.

Míndezek a problémák odavezetnek, hogy az alegységek nem rendelkeznek kellő jártassággal a személyi állomány harc alatti ellátása, a giművek és harci-technikai eszközök kiszolgálása területén, a hadtáptechnikai eszközöket nem tudják a készség szintjén kezelni, összességében háborús ellátási feladataikat alacsony szinten képesek végrehajtani. Míndez felveti a felelősséget és megköveteli valamennyi, a kiképzésért felelős személytől a tagozat hatékonyabb felkészítése érdekében végzett színvonalas, alkotó munkát.

A kiképzéssel szemben támasztott követelmények teljesítése érdekében fokozottabban érvényt kell szerezni az előljárói utasításokban, intézkedésekben meghatározott előírásoknak, valamint a módszertani bemutató foglalkozásokon bemutatott módszerek alkalmazásának.

A kiképzés tervezésében törekedni kell az egyszerűbb, lényegretörőbb megoldásokra, a koordináció, összehangoltság javítására. Biztosítani kell a hadtápegységek kiképzésének idő és célok szerinti összehangolását a komplex gyakorlás feltételeit, a kiképzési kövelelmények fokozatos növelését, a teljesítmények mérését.

A komplex gyakorlás alapvető feltétele a foglalkozások idejére az optimális állományarányok kialakítása. A csökkentett állományú zászlóalj (osztály) ellátószakaszok és segélyhelyek célszerű összevonásával ez a feltétel kielégíthető. E mellett szigorúan érvényesíteni kell azt az elvet, mely szerint *minden parancsnok, szolgálatiág-vezető felelős a neki alárendelt állomány kiképzéséért*, függetlenül azok alegység szerinti hovatartozásától és az összevonások helyétől. Kristálytisztán kell látni, kettős felelősség kell, hogy érvényesüljön:

- parancsnoki felelősség: [zászlóalj- (osztály-) parancsnok szintjén],
- szakmai felelősség (egység PK HTPH és szolgálatiág-vezető szintjén).

A zászlóalj (osztály) hadtápegységek felkészítése magába foglalja a szakmai ismeretek megszerzését és begyakorlását, a fizikai edzést és a pszichikai felkészítést. A hadtápkatona, alegység, akkor van felkészítve feladatai végrehajtására, ha az összes részfolyamatokat egy időben komplex módon, a harchoz hasonló realisan bonyolult viszonyok között végre tudja hajtani. E cél elérését akkor vagyunk képesek realizálni ha a kiképzés folyamatában végig biztosítjuk, a kiképzés jellegének (alapkik., kötelék kik.) megfelelő létszám és technikai feltételeit, a kiképzők tárgyi és módszertani felkészültségét, a kiképzési bázisok, segédeszközök hozzáértő alkalmazását.

A kiképzés folyamatának fontos periódusa az alapkiképzés hónapja. A fiatal állomány ebben az időszakban szerzi meg azokat az ismereteket, melyek a további felkészítés alapját képezik. Jelenlegi alapkiképzésünk lényege, hogy az újonckatonák alapkiképzésének és a katonai életre való felkészítésének szervezett és zavartalan végrehajtására az alapkiképzés időtartamára az eredeti szervezetek meghagyása mellett ideiglenes szervezetek (kiképző alegységek) lettek létrehozva.

Az újoncállomány kiképzése az ideiglenesen létrehozott alegységekben öszszevontan kerül végrehajtásra.

Megítélésünk szerint ez olyan előnyökkel jár, hogy a parancsnoki és oktatói állomány a legrátermettebb és felkészültebb tisztekből, tiszthelyettesekből, tisztesekből biztosítható. Ez garanciát jelent arra, hogy a katonák függetlenül későbbi beosztásuktól, azonos szinten sajátítsák el a kiképzési programban rögzített ismeretanyagot, az erkölcsi-politikai-katonai követelményeket, a katonai étellel,

első beosztásuk és katonai szolgálat ellátásával, a harckészültség alapvető feladataival összefüggő kötelmeiket.

A szakkiképzés legeredményesebb végrehajtását is az ezredszinten szervezett összevonásban látjuk. Így biztosítható az oktató állomány folyamatos felkészítése, a kiképzési bázisok, oktatási segédeszközök leghatékonyabb kihasználása. El kell érni, hogy a foglalkozásvezetők jól ismerjék az oktatandó anyag tartalmát, a végrehajtásban maguk is gyakorlottak legyenek, ismerjék a normafeladatok idejét, tartalmát, a biztonsági és balesetvédelmi rendszabályokat.

A foglalkozás helyét úgy célszerű megválasztani, hogy biztosítva legyen az eszközök bemutatása, és azokkal való gyakorlás legkedvezőbb feltételei. A foglalkozás során kerülni kell a hosszantartó előadást. A résztvevők figyelmét jobban leköti a bemutatott eszköz, továbbá mélyebb ismeretanyagot az azzal való gyakorlás. A végrehajtást minden esetben értékelni kell, ezt megelőzően meg kell győződni az elsajátítás fokáról. Igen hasznos és követendő kezdeményezésnek tartjuk a különböző szinteken szervezett vetélkedőket ahol az állomány játékos formában tanul, és alatta jól felmérhető a szakismeretek elsajátításának szintje.

Ilyen vetélkedők lehetnek, illetve voltak:

- üzemanyagtöltő-gépjármű vezetők vetélkedője,
- szakácsverseny,
- egészségügyi vetélkedő,
- raktárvezetők anyag- és áruismereti vetélkedője stb.

Célszerűnek tartjuk ezeknek a vetélkedőknek a helyi kezdeményezésű ki- szélesítését és ezekben eredményesen résztvevők differenciált díjazását. A vetél- kedés élményt és változatosságot jelentene a kiképzésben, ösztönzőleg hatna a szakmai ismeretek minél jobb elméleti és gyakorlati elsajátítására.

A szakharcászati kiképzés a kis létszámmal rendelkező (13-14 fős) ellátó- szakaszokkal, mint szervezetszerű kötelékkel végrehajtható. A foglalkozások eredményes végrehajtása a foglalkozásvezetők felkészítésén és a foglalkozások gondos előkészítésén múlik.

A foglalkozás levezetését jó felkészültséggel rendelkező ellátó szakasz- parancsnokra, ha ilyen személy nincs az egység hadtáptörzsből kijelölt tisztre (szolgálatiág-vezetőre, tervező-szervező tisztre) kell bízni. Lényeges, hogy a fog- lalkozásra való felkészülés magába foglalja a foglalkozási jegyek elkészítését a részfoglalkozásvezetők felkészítését és begyakoroltatását a foglalkozás anyagi biztosításának előkészítését, a foglalkozás helyének gondos kiválasztását, az imi- tációs feltételek biztosítását. Figyelmet kell fordítani az alakísiágra és a mozza- natok egyenként történő begyakorlására.

A szakharcászati komplex foglalkozásokat az Összkövetelményi Program 7. oldal 3. bekezdése alapján tisztnak kell vezetni. A foglalkozás levezetéséhez el kell készíteni:

- a komplex foglalkozás foglalkozási jegyeit;
- a részfoglalkozásvezetők foglalkozási jegyeit;
- menetvonal vázlatokat;
- anyag átadás-átvétel okmányait;
- és az imitációs tervet.

A komplex foglalkozásokat a valóságos helyzetben várható feladatoknak megfelelően tervezzük és szervezzük. A részfoglalkozásvezetők ismerjék a foglalkozás teljes menetét a mozzanatok és azon belül a tevékenységek sorrendjét.

A foglalkozás helyéül a laktanya közelében levő hadtáp gyakorló pályákat, ahol ilyen nincs ott a laktanya közelében alkalmas terepet kell kijelölni. Ha a foglalkozás idegen területen kerül levezetésre a megszervezés időszakában végre kell hajtani annak szemrevételezését. Ennek célja az elgondolás pontosítása az egyes feladatok végrehajtási lehetőségeinek felmérése, valamint a terep alkalmas helyeinek kiválasztása. Végeredményben az elgondolás végleges rögzítése azokban a kérdésekben amelyek a tereptől függenek.

A foglalkozás időtartamát úgy kell tervezni, hogy az lehetőséget adjon a foglalkozás módszeres levezetéséhez. A foglalkozás során nem célszerű kizárni egyes elméleti kérdések tisztázását. A ténykedést célszerű bemutatni, esetleg módszeresen gyakorolni, és csak azután komplex módon végrehajtani.

Mindenképpen számítani kell azt a felfogást, mely szerint a komplex foglalkozáson csak a folyamatos végrehajtásnak van helye.

A foglalkozásvezető és segítői a végrehajtott feladatokat mérjék és a mozzanatok befejezésekor az állomány tevékenységét értékeljék.

Az alegység (szd.) gyakorlatra épített zászlóalj (osztály) hadtápgyakorlat adja a legjobb lehetőséget a háborús feladatokra történő felkészítésre, a felkészültség szintjének megállapítására.

A gyakorlaton részt vevő állomány tényleges ellátása a gép- és harcjárművek kiszolgálása, a beállított harcászati helyzet lehet annak biztosítéka, hogy a hadtápegységek azt gyakorolják, amit harc helyzetben ténylegesen végre kell hajtaniuk.

Hatékony felkészítésük legelőnyösebb feltételeit ez a forma biztosítja, azonban a végrehajtás megtervezése, megszervezése már bonyolultabb, mivel itt nemcsak a foglalkozás anyagának elgondolását kell kialakítani hanem részt kell venni a harcászati elgondolás kialakításában is, mely végső soron meghatározza a foglalkozás egész menetét. Ez megalapozott felkészültséget igényel, megköveteli a kidolgozó személytől a harcoló alegység harceljárásainak ismeretét. Csak így tud megfelelő módon befolyást gyakorolni a harcászati elgondolás kialakítására, reális követelményeket szabni a gyakorlat hadtápbiztosítási feladatok gyakoroltatására a hadtápegységek tevékenységét kialakítani. Tehát indokolt, hogy a zászlóalj (osztály) htp. komplex foglalkozásokat a PK HTPH tervezze és vezesse. A gyakorlat időpontját úgy kell tervezni, hogy biztosítva legyen az alegységek feltöltött állománnyal való részvétele és a valós körülményeknek megfelelő komplex gyakorlás. Ehhez legalább két tagozat működtetése szükséges. Ilyen célból indokoltnak látszik a csökkentett állományú alegységek összevonása, illetve a gyakorlat időpontjának az ellátó szd. komplex foglalkozásával való összerendezése.

A foglalkozáson minden esetben törekedni kell a következő kérdések gyakoroltatására:

- csoportosítás felvétele;
- funkcionális csoportok szétbontakoztatása, telepítése, áttelepítése; - anyagi készletek átvétele;
- utánszállítási feladatok eredeti távolságon történő végrehajtása;

- anyagi eszközök átrakása;
- harcoló és harcból kivont alegység harci járműveinek üzemanyaggal és lőszerrel történő feltöltése;
- sérültek harcmezőn történő összegyűjtése, segélyben részesítése;
- őrzés-védelem tömegpusztító fegyverek elleni védelem. Úgy a gyakorlat tervezése, mint a levezetés során törekedni kell arra, hogy a feladatok összhangban legyenek a harcoló alegység tevékenységével, a kialakított helyzetek közeli legyenek a harci körülményekkel, a feladatok normaidőre legyenek végrehajtva. Szükség esetén egyes feladatokat meg lehet ismételni, de ez nem eredményezheti más fontos oktatási kérdések elhagyását.

A keretesített zászlóalj hadtápegységek szervezett összetételüknél fogva nem képesek önálló kiképzés végrehajtására. Felkészítésük hatékony végrehajtásának lehetőségeit a következőkben látjuk:

- szakharcászati alaki foglalkozások végrehajtására a keret alegységeket célszerű összevonni a feltöltött hasonló alegységek ilyen jellegű kiképzésének idejére. Ez lehetőséget ad a csökkentett állományok kiegészítésére, feltöltött alegységek létrehozására. Abban az esetben ha ez valamely oknál fogva nem oldható meg, akkor a keret alegységek kiképzését az ellátó század foglalkozásain kell végrehajtani;

- szakharcászati komplex foglalkozásokra, hadtáp gyakorlatokra minden esetben indokolt az ellátó századokhoz, illetve a csökkentett állományú ellátó alegységekhez való bevonásuk;

- a zászlóalj (osztály) segélyhelyek állományának kötelékkiképzése csak összevontan oldható meg. Ehhez jó feltételeket biztosítanak a sebesültvivő katonák összevonása, mivel itt az összevont keretállomány rövid időtartamban megfelelő ismeretek birtokába jut, ugyanakkor arra is lehetőség van, hogy háborús ellátási feladatait terepen szakharcászati komplex foglalkozás keretében begyakorolja.

A hadtápegységek kiképzésének, hatékony végrehajtásának fontos tényezője a hadtáp szolgálatiág-vezetők, hadtáp-tiszthelyettesek oktató-módszertani felkészültsége. A hatékonyabb kiképzés megvalósításának nélkülözhetetlen feltétele a foglalkozásvezetők oktató-módszertani készségének növelése és állandó szinten tartása. Céljaink eléréséhez, az oktató-módszertani felkészítés érdekében jobban ki kell használni a PK HTPH-ek által tervezett és vezetett szakkiképzési összevonásokat, a havi 2 napos szinten tartó foglalkozásokat, valamint az időszak végi összevonásokat.

Az összevonások során a rendelkezésre álló idő egy részét célszerű a résztvevők oktató-módszertani ismereteinek foglalkozásvezetői jártasságának bővítésére fordítani úgy, hogy egy kiképzési időszakon belül a leglényegesebb foglalkozások levezetésének tartalmi és módszertani követelményei felelevenítésre kerüljenek. Hasznos, ha időnként a parancsnokok, PK HTPH-k, az elsajátításról meggyőződnek a kiképzéshez kapcsolódó (technikai ismeretek, kiképzési norma ismeretek stb.) ismeretek szintjét felméri.

Élni kell a lehetőséggel is mely biztosítja az időszakok végén 2-4 napos módszertani továbbképzés levezetését. A foglalkozások célszerű témái lehetnek:

- a szakharcászati foglalkozások terveinek bemutatása;

- egy adott feladat alapján valamely típusú foglalkozás levezetési tervének kidolgozása;

- módszertani bemutató foglalkozás levezetése, hadtápegységekkel, vagy olyan módon, hogy a foglalkozások egyes mozzanatait maguk a résztvevők dolgozzák ki, kijelölt személy vezesse és a résztvevők maguk hajtsák végre.

A kiképző állomány oktató-módszertani felkészítésének összetevői a következők lehetnek:

- a kiképzési időszakokat megelőző módszertani bemutató foglalkozások,
- szakmai összevonások.

A hadtápkiképzés nem folyamatos, az alegység hadtápok tevékenységük jellege miatt kiképzést csak a hónap néhány napjában folytatnak, ezért a foglalkozásvezetők foglalkozásra történő közvetlen felkészítését, a felkészítés semmilyen formája sem pótolhatja. Mivel a következő foglalkozásra történő felkészülés a leggyakoribb ezért ezt tartjuk célszerűnek kiemelni. Ez áll:

1. Elméleti felkészítésből, felkészülésből.

Vezesse: PK HTPH által kijelölt személy (szolg. vez., terv. szerv. ti., ello. szd. pk.).

A felkészítés vezetője határozza meg:

- a foglalkozás tárgyát, célját, a tanulmányozandó szabályzati pontokat;
- határozza meg az oktatás legjobb módszereit és alkalmazandó fogásokat;
- ismertesse az alegység soron következő feladatait (szakharcászati alaki, szakharcászati komplex), általa elkészített tervet, ennek alapján adjon parancsot a foglalkozási jegyek elkészítésére, és az anyagi biztosítás végrehajtására;
- ezután a fogl. vezetők egyéni tanulás módszerével tanulmányozzák az elméleti kérdéseket, kiképzési normákat, hajtsák végre a meghatározott fogásokat.

2. Foglalkozási jegy tartalmazza:

- a foglalkozás tárgyát, célját, idejét, helyét;
- a teljesítendő kiképzési normákat;
- vezényszavakat;
- alkalmazandó módszereket;
- a foglalkozás anyagi és technikai szükségleteit, a foglalkozás szerkezeti felépítését (vázlatosan).

3. A foglalkozásvezetők gyakorlati felkészítését személyesen a PK HTPH, vagy az általa kijelölt személy vezesse.

A felkészítést a foglalkozást megelőzően legalább 2-3 nappal kell végrehajtani. Lényege: hogy aki a foglalkozást vezeti tudja és ismerje meg azt, amit végre kell hajtani.

A gyakorlati felkészítés során a felkészítésért felelős személy kötelességei:

- hajtsa végre a tárgyi felkészülés ellenőrzését a gyakorlati fogások, normák egyidejű teljesítésével;
- hajtsa végre a meghatározott módszerek alkalmazási készségének ellenőrzését;
- határozza meg a kiképzők konkrét feladatait a katonákkal való foglalkozás során;

- külön térjen ki a hadtáp technikai eszközök alkalmazására azok használhatóságának ellenőrzésére, megóvására;
- adjon utasítást a foglalkozási célok, normaszintek, tevékenységi formák végrehajtására vonatkozóan.

Összegezve:

A zászlóalj (osztály) hadtápalegységek kiképzésének hatékonyabbá tételét az alábbi tényezőkben látjuk.

1. A kiképzési fegyelem megszilárdításában és a kiképzés folyamatában való érvényesítésében.
2. A foglalkozások idejére történő célszerű összevonásokban.
3. Új ösztönző módszerek bevezetésében.
4. A helyi sajátosságok jobb kihasználásában.
5. A kiképző állomány oktató-módszertani felkészültségének javításában.

A hadtápkiképzés hatékonyabbá tétele minden vezetési tagozatban szervezsen kapcsolódik az ellátás és kiszolgálás folyamatosan növekvő követelményeinek eredményes, vagy kevésbé eredményes teljesítéséhez.

A zászlóalj (osztály) hadtápalegységek felkészültsége közvetlenül kihat a harcoló katona feladatainak teljesítésére, ezért szervezése és végrehajtása az alegység parancsnokok és hadtáptisztek kiemelt feladatát képezi.

Cikkünkben ehhez – a teljességre való törekvés nélkül – próbáltunk módszereket adni.